

Aile İçi Şiddet

Şerefnur GÖRMÜŞ*

Özet: Aile içi şiddet hem kentsel hem de kırsal kesimlerde birçok kadının hayatını etkileyen bir problemdir. Aile içi şiddet, bir bireyin ailesindeki diğer üyelerine karşı fiziksel ya da psikolojik olarak hükmetmeye çalışması durumudur. Aile içi şiddetin tanımı ve kavramsal çerçevesini çizmek için bir yandan bireyin yakın çevresiyle ilişkileri ve psikolojik yapıların diğer yandan toplumsal çevrenin yapı ve ilişkilerini göz önüne alınması gerektiği söylenebilir. Bu nedenle aile içi şiddeti etkileyebilecek faktörleri incelerken ailenin gerek kendi içinde gerekse kendi dışına dönük olarak verdiği kültürel ve toplumsal mücadelenin anlama çabasına dahi edilmesi gerekmektedir.

Aile içi şiddeti önlenmesi meselesine daha soyut bir yaklaşımda bulunacak olunursa toplumda yaygın olan ve şiddeti beslediğine inanılan inanç ve değer yargıları sorgulanmalı, çözümüne ulaşılabilmesi için kültürel yapıda değişiklik yapılması hedeflenmelidir. Bu amaç doğrultusunda kadın ve erkek ayrımının normalize edilmiş olması, kadının kişiliğinin yok sayılıp bir obje olarak görülmesi, erkeğin kadına uyguladığı şiddetin toplum tarafından tepki görmesi ya da kadının şiddete boyun eğmesini destekleyen toplumsal normlar sorgulanmalı, toplumsal yapıda şiddetin kınanması yönünde gerekli değişiklikler yapılması için harekete geçilmelidir. Genel anlamda aile içi şiddeti önleyebilmek öncelikle onun toplumsal bir olgu olduğunu kabul etmeyi gerektirmektedir.

Aile içi şiddeti konu alan bu çalışmada aile içi şiddetin toplumsal etkilerini, nedenlerini ve aile içi şiddetin önleyici yollarına açıklık getirmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Aile içi şiddet, Kadın, Psikoloji, Toplum

DOMESTIC VIOLENCE

Summary: Domestic violence is a problem that affects many women's lives both in urban and rural areas. Domestic violence is the attempt to dominate an individual's physical or psychological opposition to other members of his or her family. In order to draw the definition and conceptual framework of domestic violence, it can be said that the relationship with the immediate surroundings of the individual and the structures and relations of the psychological structures and social circles on the other hand must be taken into consideration. Therefore, when examining the factors that may affect domestic violence, the family should be tried to understand both the cultural and social struggle which it gives itself and also towards the outside.

If a more abstract approach to preventing domestic violence is to be made, beliefs and values judged to be prevalent and violent in society should be questioned and changes in cultural structure should be targeted in order to reach a settlement. For this purpose,

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

the social norms supporting the discrimination of women and men should be ignored and considered as an object, the reaction of the violence applied by the man to the woman or the submission of the woman to the violence should be questioned and the action should be taken to make the necessary changes to condemn the violence in the social structure. In general, preventing domestic violence requires first accepting that it is a social phenomenon.

In this study on domestic violence, it is aimed to clarify the social effects of domestic violence, its causes and preventive ways of domestic violence.

Key Words: Violence, Domestic Violence, Women, Psychology, Society.

Aile İçi Şiddete İlişkin Kavramlar

Aile Kavramı

Bir mensubu olarak yaşadığımız toplumun en küçük temel dayanağı olan aile, insanların birlikte yaşamak üzere bir araya geldikleri en küçük ve en eski topluluktur. Doğumu ile beraber bu birimin bir üyesi olan insan, ilişki kurmayı ve insanlarla birlikte yaşamayı öğrenir. Özellikle kişinin topluma hazırlanmasında ailenin önemi yadsınamaz. Aile içinde yer alanların tavırları ve aile düzeni kişinin sağlıklı bir birey olmasında belirleyici olur (Zevkliler 1989, 705). Aile dendiğinde akla kan bağına dayanan ilişkiler gelmesine rağmen evlenme ve evlat edinme ile aralarında kan bağı olmayan kişilerin de aile birimini oluşturdukları kabul edilir (Ayan 2006, 415). Buna göre; kan bağı, evlilik ve diğer kanuni yollardan aralarında akrabalık ilişkisi bulunan genelde aynı çatı altında yaşayan bireylerden oluşan, bu bireylerin cinsel, psikolojik, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılandığı temel bir toplumsal birime aile denilebilir (Sezen, 2009). Buradan hareketle dar anlamda aile sadece anne ve babadan oluşurken, geniş anlamda aile eşler ve çocuklardan oluşan birliği ifade etmekte ve en geniş anlamı ile aile kan bağına ihtiyaç duymaksızın bir ev başkanının otoritesi altında toplanmış ve aynı çatı altında yaşayan kişilerden oluşan birim anlamına gelmektedir (Zevkliler 1989, 709-710).

Şiddet Kavramı

Şiddet “bireylerin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenmesine ve ya duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziki ve ya her hangi bir şekilde hareket, davranış ve ya muamele” şeklinde tanımlanabilir (ZEVKLİLER 1989, 705). Dünya Sağlık Örgütü ise, şiddeti, sahip olunan fiziksel güç ya da kudretin, tehdit yoluyla ya da doğrudan kendine, bir başka insana, bir gruba ya da topluma karşı yaralanma, fizyolojik hasar, gelişme bozukluğu ya da gerilikle sonuçlanacak ya da sonuçlanma olasılığı yüksek bir biçimde uygulanması

olarak tanımlamaktadır. Bu anlamda şiddet; fiziksel, cinsel, sözel, ekonomik ve psikolojik unsurlar içerebileceğinden aile içi şiddet dendiğinde akla yalnızca fiziksel şiddetin gelmesi doğru değildir. Aile bireylerinin birbirine bağırması, hakaret etmesi yahut baskı kurması halinde de şiddetin varlığından bahsedilecektir.

Giriş

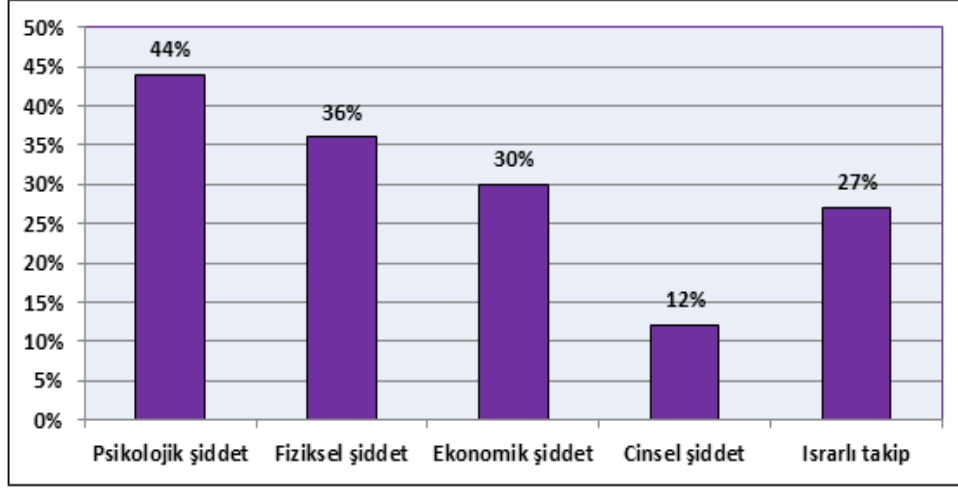
Dünyanın her yerinde aile içi şiddet genellikle özel hayatı mahrumiyeti alanında görülen son derece hassas bir konudur. Aile içi şiddet aile üyelerinden biri tarafından aynı ailedeki bir diğer üyenin yaşamını fizik veya psikolojik bütünlüğü veya bağımsızlığını tehlikeye sokan kişiliğine veya kişilik gelişimini ciddi boyutlarda zarar veren eylem veya ihmaldir.

İnsanların en mahrem alanı olan ve her türlü sıkıntını ardından sığınabileceği en önemli liman olan güvenli aile ortamı, şiddet nedeniyle güvensiz hissedilen bir yer haline gelmektedir. Aile içi şiddet olayları çoğu zaman gizli kalır. Aşikâr olduğu zaman da yasaların önüne çarpıtılmış geleneksel bakışlar girer, “özel hayat”, “koca karısını döver de sever de” gibi hamasi sözlerle geçiştirilir. Şiddet gören kişi “kol kırılır yen içinde kalır” gibi bir bakış açısına sığınabilir ya da korkusundan, ne yapacağını bilememekten ve çaresiz olduğuna inanmaktan kaynaklanan gizli kalma durumları olur. Böyle olduğunda büyük çoğunlukla şiddet artarak devam eder. Şiddet; fiziksel, duygusal ya da cinsel olsun, insanların bedenlerinde ve ruh dünyalarında tamiri zor yaralar açmaktadır. O yüzden geçiştirilmemesi, inkâr edilmemesi ve son derece önemsenmesi gereken bir konudur. Aile içi şiddet büyük oranla kadına ve çocuğa yöneliktir. Ayrıca şiddeti gerçekleştiren kişi çoğu zaman bir erkektir. Psikolojik sorun yaşayan vakalar tarafından bildirilen fiziksel ve cinsel şiddet yaşayan eylemlerin %90’ı aile bireyleri tarafından yapılmıştır. Aile içerisinde şiddet davranışı genelde 5 alt grupta değerlendirilir.

Aile İçi Şiddet Türleri

Aile içi şiddet, duygusal istismardan, ölümlü sonuçlanan fiziksel şiddete varan çeşitli tür ve şekillerde karşımıza çıkabilir. Evli, bekar, dul yada boşanmış tüm etnik gruplardan her statü ve yaştaki kadınlar aile içi şiddete maruz kalabilir. Aile içi şiddetin birkaç başlık altında toplanması gerekirse;

Tablo 1: Şiddet türlerinin oranları

a) Fiziksel şiddet

Fiziksel şiddet, kaba kuvvetin bir korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Kadının yaralanması, yeti kaybına uğraması veya ölmesine neden olan her türlü şiddet eylemini kapsar.

Fiziksel şiddete; dövme, tekmeleme, aç bırakma, uyutmama, tokat atma, tekmele, sarsma, uzuvları bükme, sigara ile yakma; kesici, delici ve ateşleyici aletlerle yarama, organ ve uzuv kaybına neden olma, namus adına işlenen cinayetler, intihara zorlama, intiharına neden olma gibi pek çok örnek verilebilir.

b) Cinsel şiddet

Cinsel şiddet, mağduru olan yakınlığına bakılmaksızın her hangi bir kişinin ev ya da işyeri dahil herhangi bir ortamda cinsel içerikli eylemde bulunması yada buna kalkışması, istenmeyen cinsel ifadeler kullanması ya da önerilerde bulunması, baskı yoluyla kişinin cinselliği üzerinde dayatmada bulunmasıdır.

Eşin istemediği halde ilişkiye zorlanması, cinsel organlarına zarar verilmesi, başkaları ile ilişkiye girmeye mecbur edilmesi cinsel şiddete örnek verilebilir. Hatta zorla evlendirme de cinsel şiddet kavramında değerlendirilmektedir.

c) Sözel şiddet

Kullanılan söz ve takınılan davranışların, muhatabı düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır.

Sözel şiddetin başlıca görünümünden bazıları hakaret etmek, aşağılamak, tehdit etmek, başkaları ile kıyaslamak, başkalarının yanında küçük düşürücü sözler söylemektir.

d) Ekonomik şiddet

Sahip olunan ekonomik kaynakların veya paranın, kişi üzerinde, tehdit veya yaptırım aracı olarak istikrarlı bir şekilde kullanılmasıdır.

Ekonomik şiddetin biçimleri arasında; çalışmasına engel olma, çalışıyorsa kazancına el koyma, kazancından sadece harçlık alma biçiminde yararlanmasına izin verme, çok az para bırakarak evi çekip çevirmesini isteme, zorla çalıştırma, mallarına el koyma, ekonomik kararlardan dışlama, ortak edinilmiş mallara zarar verme gösterilebilir.

e) Psikolojik şiddet

Psikolojik şiddet, duyguların ve duygusal ihtiyaçların karşı tarafa baskı uygulayabilmek için tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır.

Psikolojik şiddetin; terk etmekle, çocuklarını elinden alma ile tehdit etme, isim takma, aşağılama, yok sayma, iletişim kurmama, kendine saygısını ve beğenisini yok etme, çocukları kaçıрма, anneye göstermeme, çocukları anneye karşı kullanma, kışkırtma, başkaları ile iletişimi engelleme, bir yere hapsedme, aile üyeleri ve arkadaşları ile görüşmesini engelleme ya da kısıtlama, bilgiye ve desteğe erişimini engelleme gibi birçok biçimi vardır. Eve kapatmak, insanlarla görüşmesini kısıtlama, kıyafetlere ve gidilecek yerler konusunda baskı yapılması psikolojik şiddete örnek verilebilir.

Aile İçi Şiddete Kurumsal Bakış

Psikopatoloji Kuramı:

Şiddet uygulayan kişilerin %60-72 sinde alkol ve madde kötüye kullanımı gözlenirken, %85 inde anti sosyal, borderline, edilgen-saldırgan paranoid kişilik özellikleri, öfke denetiminde sorunlar, dürtü denetim bozuklukları gözlenmektedir. Ailesinde tekrarlı bir şekilde şiddet gören kişilerde depresyona daha fazla rastlanmaktadır. Şiddet davranışı sonucunda öfkenin bir şekilde bastırılması ile ortaya çıkan depresyon, bu kişilerde impulsif suisid girişimine neden olmaktadır.

Sosyal Öğrenme Kuramı-Şiddetin Aktarılması:

Şiddet sorununun can alıcı noktalarından bir diğeri, kuşaktan kuşağa aktarılma özelliğidir. Aile içinde şiddete maruz kalan çocukların çoğu, büyüklerinde şiddet uygulayan eşlere ya da anne babalara dönüşmeseler de, şiddet uygulayan yetişkinlerin büyük bölümünde çocuklukta aile içi şiddete maruz kalma öyküsü saptanmıştır (Kaufman ve Zigler 1987). Kuşaktan kuşağa aktarılan, her zaman basitçe şiddetin kendisi değil, bu durumu çevreleyen duygusal atmosferdir. İçselleştirilen öfke, korku ve çökkünlük

duyguları, kişinin tutum ve davranışlarını yaşam boyunca etkileyebilmektedir. Şiddet ve ihmal sonucu oluşan intrapsişik yapı, çoğu kez yine çeşitli biçimleriyle şiddeti doğuran bir saldırganlık kaynağıdır. Çocukta şiddet davranışının ilk belirtileri umursamazlık şeklinde kendini göstermektedir. Çocuk arkadaşına, kardeşine, hayvanlara karşı zalimce davranır fakat sonuçlarından dolayı acı çekmez. Zaman geçtikçe çocuk kendini diğer arkadaşlarından uzaklaştırır ve sosyal ilişkilerini sınırlandırır. Ergenlik döneminde davranışlarına sınırlandırma getirilmek istenildiğinde şiddet davranışının uygulayıcısı haline dönüşür. Son yıllarda aile içi şiddet uygulayanların büyük bölümünün, kendisi doğrudan şiddet gören çocuklar değil, ana babaları arasında şiddete tanık olan çocuklar arasından çıktığı düşünülmektedir. Çocuk için özdeşim nesnesi olan biri, aile içinden bir başkasına, yineleyici biçimde şiddet uyguluyorsa, çocuğun saldırganla özdeşimi doğrudan şiddete maruz kalan çocuğun özdeşiminden daha kolay olabilmektedir. Aile içinde erkek çocuk öğrendiği şiddeti ileride eşine veya çocuklarına uygulayabilmekte, kız çocuk ise baba evinde gördüğü ve içselleştirdiği şiddeti eşi ile yaşadığında olağan karşılamaktadır. Aile içi şiddet ortamında yaşayan kız çocuk için şiddet olgusu, katlanılması gereken cinsiyet rolünün bir parçası olarak kabul edilmektedir.

Kaynak Kuramı:

Aile içinde kullanımı zaman zaman güç faktörü ile de ilişkilendirilmektedir. Ev ortamında erkek, ekonomik ve sosyal açıdan kendisini güçlü hissediyorsa şiddet uygulamamaktadır. Tam tersine, eşler arasındaki statü farkı kadının lehine ise erkek evde şiddet uygulayıcısı olabilmektedir. Çevresel faktörlerden ekonomik stres, iş stresi, işsizlik aile içinde eşin kendini güçsüz hissetmesine yol açmakta ve şiddet davranışı göstermesine neden olmaktadır.

Değişim Kuramı:

Aile içi şiddet kullanımında fayda-maliyet ilişkisi olduğu savunulmaktadır. Şiddet kullanımının maliyeti faydadan daha ağır basıyorsa şiddet oluşmamaktadır. Şiddetin yararı bir insan üzerinde güç kullanabilme, maliyeti ise şiddet kullanma sonunda oluşabilecek toplum dışına itilme, polis müdahalesi ve cezalandırmadır. Kişi bu sonuçlara katlanmayı göze alıyorsa kurbanı uyguladığı şiddeti devam ettirmekte, eğer bunun toplumsal sonuçlarına katlanamıyorsa bu davranıştan vazgeçmektedir.

Sosyal İzolasyon Kuramı:

Çocuğa ve eşe yönelik şiddet uygulanan ailelerde daha fazla sosyal izolasyona rastlanmıştır. Kötüye kullanan tarafından kurbanın izolasyonu sağlanmakta, sosyal ya da rekreasyonel aktivitelere katılmasına izin verilmemektedir.

Kültür Kuramı:

Günümüzde şiddetin evrenselliği ve yaygınlığı, korkutucu boyutlara ulaşmıştır. Aile içinde başlayan şiddet, modern toplumlarda kapitalizmde etkisiyle topluma yayılıp meşrulaşırken; birçok toplumda kadına ve çocuğa yönelik ilkel, çağdışı uygulamalar, geleneksel kültürün öğeleri olarak devam etmektedir. Başlık parası, kadın sünneti, kadınların kapanmaya zorlanması, bekaret kontrolü vs. gibi. Toplum düzeyinde, bütün dünyada yapılan çalışmalar kadına karşı şiddetin cinsiyet rollerinin katı bir şekilde tanımlandığı ve bunun için baskının yapıldığı ve erkekliğin sertlik, erkeklik gururu ya da egemen olma ile bağdaştırıldığı yerlerde en yaygın şekilde görüldüğünü ortaya koymuştur. İstismara zemin hazırlayan diğer kültürel normlar arasında kadınların ve çocukların fiziksel istismarına izin verme, kişiler arası uyumsuzlukların çözümünde şiddeti bir araç olarak kabul etme ve erkeğin kadın üzerinde bir “sahiplik” hakkı olduğunu kabul etme yer almaktadır.

Kadına Yönelik Şiddet

Kadınlar, ev dışında olduğu gibi özel alanda da, yani ev ve aile içinde de şiddet ve cinsel tacize maruz kalabiliyor. Şiddet veya tacizi yapan kişi, kimi zaman hiç tanınmayan bir yabancı, kimi zaman da çok yakın bir kişi olabiliyor. Aile/ev içinde ya da dışında yaşanan şiddet bazı farklılıklar da göstermektedir. Çoğu zaman yakın ilişki içinde bulunulan, sevgi ve güven beklenen aile bireylerinden gelen şiddet ve cinsel tacize karşı daha korumasız bir konumda olabilirken, aile dışındaki kişilere karşı daha sorgulayıcı ya da mesafeli yaklaşabilmektedir. Ayrıca, çoğu kadın ev dışında yaşadığı şiddeti gizli tutma, sineye çekme, çaresizce durumu kabullenme eğiliminde olabilmektedir.

Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin temelinde kadınla erkek arasındaki eşitsizlik yatmaktadır. Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayanmaktadır. Buna göre erkeğin uyguladığı şiddetin nedeni, erkeğin kadından daha üstün ve kadın üzerinde baskı kurmasının doğal bir hak olduğu inancını doğuran hakim ataerkil düzendir. Bir toplumda kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizlik ne kadar büyükse, kadına yönelik şiddet de o kadar fazla yaşanmaktadır. Yasalarla, örf ve adetlerle, sosyal ve siyasal sistemde “meşru” kılınan ve sonunda “doğalmış” gibi algılanan bu eşitsizlikler, kadının

nesneleştirilmesi, erkeklere ait görülmesi, kadına karşı şiddetin genel temellerini oluşturmaktadır. Sonuçta aile içinde ya da aile dışında olsun, şiddetin her türü insanlığı yaralayan ve izler bırak bir hak ihlalidir.

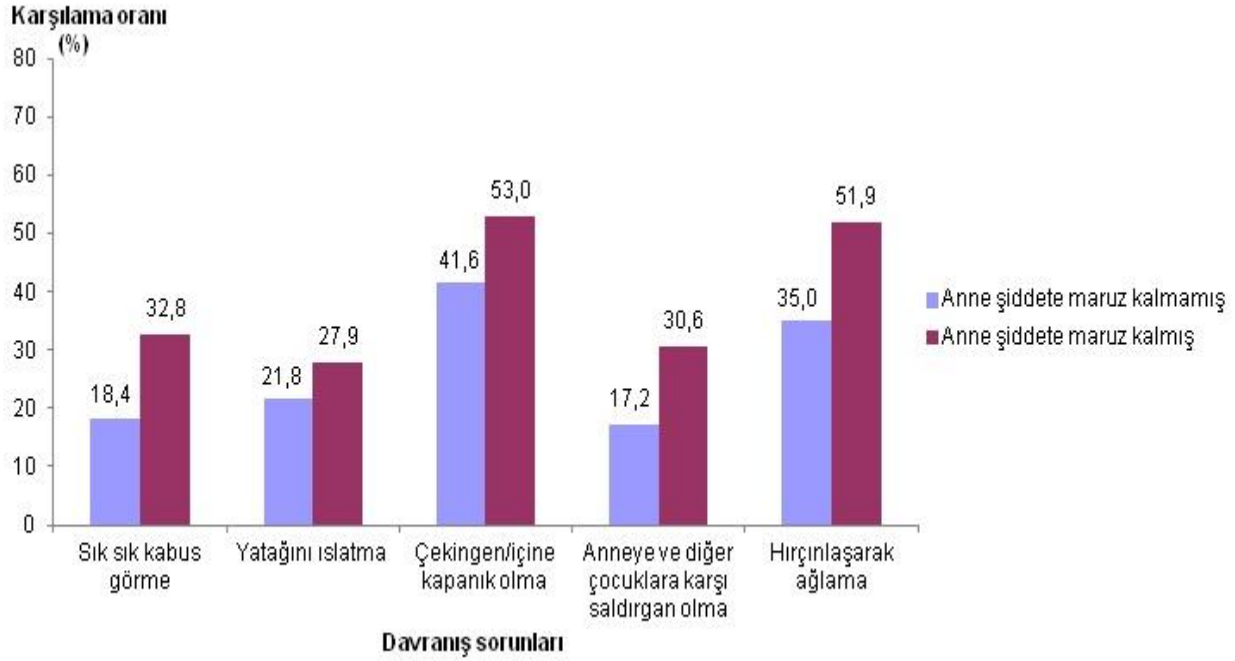
Aile içi şiddete, özellikle koca dayacağına toplumsal ön yargılarla yaklaşan bakış açısı, şiddete maruz kalan kadını korumaktan çok eylemin varlığını ve sürekliliğini destekler niteliktedir. Cinsiyetçi rollerin şiddeti kabul edişleri, toplumsal normların sürekliliğinin bir sonucu olarak kabul edilebilir. Kadın şiddetle ilk kez karşılaştığı anlarda şaşkın ve şoka girmiş bir durumdadır ve şiddetin varlığını kabul etmez. Bunu bir anlık geçici bir kızgınlığın sonucu olarak görür ve devamının olabileceğini düşünmez. Şiddetin varlığını ancak olayın sürmesiyle birlikte açıklama ya da yardım isteme durumuna geldiğinde kabul eder. Kadına yönelik ilk şiddet davranışı ağırlıklı olarak evliliğin ilk günlerine rastlamaktadır. İkinci sık rastlanan eğilim ise, ilk çocuğun doğumundan sonra ortaya çıkmasıdır. Hamilelik döneminde şiddete maruz kalan kadınların sayısı da azımsanmayacak oranlardadır. Kadının henüz evliliğin başlangıcında karşılaştığı şiddet olgusu, onun evlilikten beklentileri ile orantılı olarak hayal kırıklığına dönüşmektedir. Şiddetin devam etmesi ile birlikte, aile içinde şiddete maruz kalan kadınlar uygulanan bu şiddet karşısında çaresiz kalmakta, şiddetten utanmakta, psikolojik ve fiziki olarak ağır bir şekilde yıpranarak şiddetin izlerini yaşamları boyunca taşımaktadırlar. Aile içi fiziksel şiddete uğradığı için yasal yollara başvurmak isteyen bir kadın hiçbir psikolojik destek bulamadığı ve bilgi kaynaklarına ulaşamadıkları için söz konusu başvuruyu gerçekleştirememektedir. Kadına yönelik şiddet yaygınlığına rağmen, çoğu zaman toplum tarafından en “görünmeyen” ve meşrulaştırılan şiddet biçimidir. Bunun temel sebeplerinden biri, ev içinde ve yakın ilişkilerde kadınlara uygulanan şiddetin, “özel alana” yani kamusal alanın dışına ait olduğunu ve üçüncü kişilerin, kamu kurumlarının ve yasa koyucuların yetki alanına girmediği varsayımdır. Bir başka deyişle; kadınların maruz kaldıkları şiddet daha ziyade özel alanda yani kişiler arası ilişkilerde yaşandığı için toplumsal bir sorun olarak edilmeyebiliyor. Halbuki; şiddete uğrayan bireyler Aile Mahkemesi ve Cumhuriyet Savcılıklarına başvurabilir. Aile Mahkemesine başvuru neticesinde mahkeme hakimi ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun gereğince şiddeti uygulayan kişilere karşı cezalar vermektedir.

Çocuğa Yönelik Şiddet:

Dünya şiddet ve sağlık raporunda, bir kişiye bir gruba veya topluma karşı yaralamayla, ölüm ve psikolojik zararlar, gelişme geriliği ile veya çöküntü ile sonuçlanacak fiziksel güç veya tehdit uygulama olarak tanımlanan şiddet; duygusal, fiziksel, sözel, cinsel ve siyasal pek çok boyutta karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal ve ekonomik alanda uygulanan şiddet eylemlerinin en yaygını ise aile içi şiddet olaylarıdır. Yapılan araştırmalar, bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilen aile içi şiddetten en çok etkilenen tarafın çocuklar olduğunu göstermektedir. Çünkü aile içinde çocuğa yönelik şiddet, çocukta fiziksel yaralanmalara yol açmasının yanı sıra bilişsel, davranışsal, sosyal ve duygusal işlevler üzerinde de zararlar yaratmakta ve aile içinde istismarın tüm genetik hastalıkların toplamından daha çok insanın yaşamına zarar verdiği bildirilmektedir. Anadolu Psikiyatri Dergisi 2007; 8: 206-214

Aile içinde kadına yönelik şiddetle çocuklara yönelik şiddet arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Yani bir evde aile içi şiddet varsa, o evde yüksek ihtimal ile çocuklar da şiddet görmektedir. Aile içinde şiddete görsel ya da işitsel olarak tanık olan çocuklara “sessiz”, “unutulmuş” ya da “görünmez” kurbanlar adı verilmektedir. Bu çocuklar son yıllarda duygusal kötüye kullanılma kategorisi içinde düşünülmektedir. Doğrudan şiddete maruz kalmasalar da, bu çocuklar diğer kötüye kullanılmış ya da ihmal edilmiş çocuklarla aynı türden belirtileri göstermektedir (Aile ve Toplum, 2005). Çocuklar aile içindeki şiddetten doğrudan yani fiziksel olarak yaralanarak etkilenir. Şiddet uygulayan kişi çocuğun annesine duygusal olarak zarar vermek ve istediklerini yapmaya zorlamak amacıyla, çocuğa bilerek ve isteyerek fiziksel, duygusal ya da cinsel şiddet uygulayabilir. Bunun yanı sıra, şiddet uygulanan çocuğun annesine saldırırken çocuğa kazara ya da bilerek zarar verebilir. İleri yaşlarda ki çocuklar anne-baba arasındaki şiddete müdahale etmek isterken zarar görürler. Çocuğun aile içinde şiddete uğramasında birçok etkenin birlikte rol aldığı gözlenir bu etkenler, ailenin içinde bulunduğu ortamın sosyokültürel, ekonomik, psikolojik ve iletişimsel özelliklerinin ürünü olup çocuğun sosyoekonomik, kültürel düzeyi düşük bir aileden gelmesi, anne-babanın evlilikle ilgili, ayrılık, yalnız başına anne veya baba olma ve benzeri sorunları ve anne-babanın çocuğa ve çocuğunda anne-babaya karşı olumsuz tutum ve davranışlar sergilemesi gibi etkenlerin çocuğun aile içinde şiddete uğramasında ve saldırgan eylemler göstermesinde öne çıktığı, bir başka deyişle çocuğun şiddete uğramak ve daha fazla saldırgan olma olasılığını arttırdığı görülmektedir. Çocuğun şiddete uğrama ve saldırgan olma olasılığını arttıran bu özellikler,

çoğunlukla çevresel etkenlerle etkileşime bağlı olarak ortaya çıkan nitelikler gibi görülmektedir.

Kaynak: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014

Sonuç

Sonuç olarak, aile içi şiddet çok boyutlu bir sorundur. Ayrıca aynı aile içinde farklı türlerde şiddetin bir arada yaşandığına dair veriler gün geçtikçe çoğalmaktadır. Oysa son yıllara kadar eşe yönelik şiddete, çocukların kötüye kullanılmasına, cinsel kötüye kullanılmaya bir bütün olarak ele almak bir yana; bunlar arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara, üzerine eğilen politikalara ve sağaltın programlarına bile rastlamak pek olası değildi. Buna karşılık olarak bir ailede bir türde şiddet yaşıyorsa genellikle bu diğer türlerde şiddetinde yaşandığına dair bir işaret olabilmektedir. Bu yönüyle bakıldığında aile içi şiddetin tanınıp önlenmesinin gelecek kuşakların ruh sağlığı açısından çok önemli olduğu söylenebilir, genellikle bu diğer türlerde şiddetinde yaşandığına dair bir işaret olabilmektedir. Bu yönüyle bakıldığında, aile içi şiddetin tanınıp önlenmesinin gelecek kuşakların ruh sağlığı açısından çok önemli olduğu söylenebilir. Bugünün çocukların geleceğin potansiyel saldırgan ve şiddet eylemcisi hatta suçlu yetişkinleri olmaması, başka bir deyişle gelecekte davranışları tutarlı ve sağlıklı bireylerden oluşan bir yetişkin kuşağa sahip olabilmek; bir yandan ailenin sosyal, ekonomik, ve hukuksal bakımdan korunması ve güçlendirilmesi diğer yandan, şiddetin meşru bir davranış olmasının önlenmesini sağlamak kültürel olarak kabul edilebilirliğini azaltmak, yani şiddete izin veren toplumsal görüşleri

değiştirmek ile mümkün olacaktır. Bunun için yalnızca kamu ve kuruluşlarına değil sivil toplum örgütlerine de büyük sorumluluklar düşmektedir. Çocuklar erken dönemde ailesel şiddete karşı eğitilmeli, gerekiyorsa koruma altına alınmalı, şiddete ve şiddetin yaratacağı olumsuzluklara karşı duyarlılık geliştirilmelidir.

Kaynakça

Aydın, Zevkliler. Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku. Ankara: Savaş Yayınları, 1989.

Ayan, Serkan. “Legal Hukuk Dergisi” Şubat, 2006.

Alev Sezen. bilka.org (blog).<http://www.bilka.org.tr/page.asp?id=57>

Mehmet Ali, Uçar. Aile İçi Şiddet ve Aile Koruma Yasası Ankara: Yetkin Yayın Evi, 2003.

Başbakanlık kadının statüsü genel müdürlüğü, aile içi şiddetle mücadele el kitabı.

Aile ve Toplum Dergisi: 2005.

Anadolu Psikiyatri Dergisi; 2006.

www.aile.gov.tr